Forskningsrådets formidlingspris 2006

Juryens begrunnelse

Forskningsrådets formidlingspris skal være en belønning for fremragende forskningsformidling og en inspirasjon til en framtidsrettet formidlingsinnsats. Formidlingsprisen for 2006 gis til Wenche Blomberg, forsker ved Institutt for kriminologi, Universitetet i Oslo.

Blomberg har en allsidig faglig bakgrunn. Hun har utdanning som journalist, bibliotekar og kriminolog, og har utgitt barne- og ungdomslitteratur ved siden av fagbøker. Hennes spesialområde er psykiatrihistorie. Hun arbeider nå som forsker ved Institutt for kriminologi og rettssosiologi.

Det er ikke bare hennes faglige bakgrunn som er variert. Også hennes virke som forskningsformidler er mangslungen: Blomberg skriver bøker, publiserer på internett, deltar i offentlig debatt og virker som klassisk folkeopplyser med sine omvisninger på Prinds Christian Augusts Minde i Oslo - på folkemunne kjent som "Prindsen", en institusjon som står sentralt i hennes forskning.

Men det er først og fremst hennes skriftlige produksjon som gjør Blomberg til en unik formidler: Med boken ”Galskapens hus – utskilling og internering i Norge 1550–1850” (2002) har hun gitt et nytt perspektiv på fattigdommens og galskapens historie i Norge. Den handler om hvordan behandlingen av de gale går fra å være et privat anliggende til å bli medisinernes monopol. I "Karoline og vitenskapen. Et psykiatrihistorisk eksempel" (1993), tar Blomberg utgangspunkt i en innstilling fra Stortingets justiskomite fra 1912 om Karoline Hjermstad, som søker erstatning for at hun var tvangsinnlagt i ni år. I 2005 ferdigstilte hun rapporten "Christiania dollhus - mellom dårekista og asylet" (2005) som omhandler dollhusets historie fra 1829 til det ble omorganisert i 1850. Hun har vært redaktør for "Prinds Christian Augusts Minde - historie og visjoner om de fattiges kvartal" som er gitt ut av Prindsens venner i 2006. Her formidles historien om arbeidsanstalten og galehuset på en velillustrert og lettfattelig måte.

Det er karakteristisk for Blomberg at forskning og formidling faller sammen, går opp i en felles enhet, så å si. Den skriftlige produksjonen hennes dokumenterer på den ene siden solid og nyskapende forskning, med alle formaliteter som hører hjemme i en vitenskapelig framstilling, på plass og vel ivaretatt. På den andre siden er arbeidene hennes karakterisert ved en formidlingsevne og -glede som en sjelden ser i primærforskningsarbeid. De er uvanlig velskrevne og leservennlige. I Blombergs tilfelle oppheves skillet mellom vitenskap og populærvitenskap.

Blomberg gjør også bruk av skjønnlitterære grep i framstillingen sin. Selv om fokus i den historiske framstillingen er på institusjonshistorie, presenterer hun oss for flere navngitte personer som ble utsatt for datidens galeomsorg, og for disse personenes livsskjebne. Dette åpner for innsikt, skaper grunnlag for identifikasjon og gir bøkene en nerve som tidvis gjør dem til direkte spennende lesning. Også autoritetenes kamp om hegemoniet innen denne omsorgen blir framstilt på en spennende måte. Et annet interessant grep er den måten hun bruker arkitektur og arkitekturhistorie på. Hun presenterer de aktuelle bygningene gjennom tegninger og skisser, samtidig som hun ”leser” bygningene inn i samtiden og tolker dem som uttrykk for herskende sosialpolitiske forhold.

Det ligger omfattende kildestudier til grunn for Blombergs forskningsformidling. Mye av de kildematerialet hun har gjort bruk av, har hun selv funnet fram til gjennom nitid arbeid. Svært mye har aldri vært brukt før. Hun er heller ikke redd for å gå mot herskende oppfatninger innen norsk psykiatrihistorie. Selv ser hun tydeligvis også på sitt arbeid som kulturvern. Hun gjør en stor innsats for å bevare både skriftlige og materielle kilder - blant annet arkitekturen i Prindsen-kvartalet.

Wenche Blomberg viktigste ressurser er hennes egen forskning og sterke engasjement. Hun viser at god forskningsformidling er mulig når man brenner for det - og er derfor en høyst fortjent vinner av Forskningsrådets formidlingspris 2006.

Oslo, 20. september 2006

Juryens medlemmer

Professor Tove Bull, *leder*
Humanistisk fakultet, Universitetet i Tromsø

Professor Liv Merete Nielsen
Avd. for estetiske fag, Høgskolen i Oslo

Redaktør Trygve Aas Olsen
Fagbladet Journalisten, Oslo

Professor Arne M. Bredesen
Institutt for energi og prosessteknikk, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Trondheim